

Spis treści

Wstęp

1. Formy handlu zagranicznego

- 1.1. Podział form handlu zagranicznego
  - 1.2. Bezpośredni i pośredni handel zagraniczny
    - 1.2.1. Eksport bezpośredni
    - 1.2.2. Eksport pośredni
    - 1.2.3. Import bezpośredni
    - 1.2.4. Import pośredni
  - 1.3. Handel tranzytowy
  - 1.4. Obrót uszlachetniający i reparacyjny
  - 1.5. Obrót licencjami i know-how
  - 1.6. Franczyza
  - 1.7. Leasing
  - 1.8. Transakcje wiązane, kompensacyjne i barterowe
  - 1.9. Konsorcja eksportowe
  - 1.10. Inwestycje bezpośrednie
  - 1.11. Formy handlu na rynkach zorganizowanych
    - 1.11.1. Targi
    - 1.11.2. Giełdy
    - 1.11.3. Aukcje
    - 1.11.4. Przetargi
- Bibliografia

2. Pośrednicy w handlu zagranicznym

- 2.1. Rodzaje pośredników
  - 2.2. Agent
  - 2.3. Cif-agent
  - 2.4. Makler handlowy
  - 2.5. Komisant i konsygnator
  - 2.6. Dystrybutor (dealer)
  - 2.7. Pośrednicy o specjalnych funkcjach
  - 2.8. Oddziały i przedstawicielstwa firm polskich za granicą
  - 2.9. Oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych w Polsce
  - 2.10. Dostawa do państw UE poprzez polską firmę zlokalizowaną na terenie Wspólnoty
  - 2.11. Spółka europejska
- Bibliografia

3. Instytucje regulujące i wspierające handel zagraniczny

- 3.1. Instytucje o znaczeniu międzynarodowym

- 3.1.1. Europejska Komisja Gospodarcza
  - 3.1.2. Światowa Organizacja Handlu
  - 3.1.3. Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju
  - 3.1.4. Międzynarodowy Fundusz Walutowy
  - 3.1.5. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
  - 3.1.6. Konferencja Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju
  - 3.1.7. Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
  - 3.1.8. Bank Rozrachunków Międzynarodowych
  - 3.2. Ministerstwa i instytucje rządowe w Polsce
  - 3.3. Instytucje pozarządowe wspierające handel zagraniczny
- Bibliografia

4. Narzędzia regulacji w handlu zagranicznym

- 4.1. Podział narzędzi
  - 4.2. Normy sterujące
    - 4.2.1. Kurs walutowy
    - 4.2.2. Stopa procentowa
    - 4.2.3. Współzależność między kursem walutowym, stopą procentową i cenami
      - 4.2.3.1. Terminowe kursy walutowe
      - 4.2.3.2. Kurs walutowy a stopa procentowa
      - 4.2.3.3. Kurs walutowy, stopa procentowa a ceny
    - 4.2.4. Podatki i polityka budżetowa
  - 4.3. Środki polityki handlowej
    - 4.3.1. Klasyfikacja środków polityki handlowej
    - 4.3.2. Środki taryfowe
    - 4.3.3. Środki parataryfowe
    - 4.3.4. Środki pozataryfowe
    - 4.3.5. Reglamentacja obrotu towarowego z zagranicą w Polsce
  - 4.4. Zarządzanie handlem zagranicznym po przystąpieniu Polski do UE
    - 4.4.1. Polityka handlowa
    - 4.4.2. Perspektywa przystąpienia do strefy euro
      - 4.4.2.1. Polityka kursowa
      - 4.4.2.2. Polityka pieniężna
    - 4.4.3. Polityka podatkowa
  - 4.5. Instrumenty wspierania eksportu
    - 4.5.1. Instrumenty polityczne
    - 4.5.2. Instrumenty instytucjonalne
    - 4.5.3. Instrumenty ekonomiczno-finansowe
- Bibliografia

5. Organizacja handlu zagranicznego w przedsiębiorstwie

- 5.1. Uwagi wstępne
- 5.2. Czynniki wpływające na organizację handlu zagranicznego
  - 5.2.1. Czynniki wewnętrzne
  - 5.2.2. Czynniki zewnętrzne
- 5.3. Formy rozwiązań organizacyjnych

- 5.3.1. Handel zagraniczny realizowany przez dział sprzedaży krajowej
  - 5.3.2. Wyodrębniona sekcja handlu zagranicznego
  - 5.3.3. Samodzielny dział handlu zagranicznego
  - 5.4. Zasady organizacji działu handlu zagranicznego w przedsiębiorstwie
    - 5.4.1. Funkcjonalna organizacja działu handlu zagranicznego
    - 5.4.2. Organizacja działu handlu zagranicznego w zależności od produktów
    - 5.4.3. Organizacja działu handlu zagranicznego w zależności od krajów lub regionów (kryterium geograficzne)
    - 5.4.4. Organizacja działu handlu zagranicznego w zależności od grup klientów
    - 5.4.5. Organizacja działu handlu zagranicznego w zależności od projektów
    - 5.4.6. Wielowymiarowa organizacja działu handlu zagranicznego (macierzowa i tensorowa)
  - 5.5. Systemy kompetencji w organizacji handlu zagranicznego
    - 5.5.1. System liniowy
    - 5.5.2. System sztabowy (liniowo-sztabowy)
    - 5.5.3. Kooperatywny system funkcjonalny
  - 5.6. Zewnętrzna organizacja handlu zagranicznego
    - 5.6.1. Uwagi ogólne
    - 5.6.2. Scentralizowane i zdecentralizowane kierowanie spółką córką
  - 5.7. Organizacja przedsiębiorstwa międzynarodowego
    - 5.7.1. Struktury zdywersyfikowane
    - 5.7.2. Struktury zintegrowane
      - 5.7.2.1. Zintegrowana struktura funkcjonalna
      - 5.7.2.2. Zintegrowana struktura według produktów
      - 5.7.2.3. Zintegrowana struktura geograficzna (według regionów)
    - 5.7.3. Struktury wielowymiarowe
    - 5.7.4. Struktura wirtualna
    - 5.7.5. Holding jako szczególna forma międzynarodowej organizacji
    - 5.7.6. Holdingi w polskim handlu zagranicznym
      - 5.7.6.1. Struktura organizacyjna holdingu w polskim handlu zagranicznym
      - 5.7.6.2. Uwagi końcowe
- Bibliografia

6. Nawiązywanie kontaktów z partnerem zagranicznym

- 6.1. Źródła informacji o potencjalnych partnerach
  - 6.2. Marketing w handlu zagranicznym
  - 6.3. Badanie rynków zagranicznych
- Bibliografia

7. Oferta i zapytanie ofertowe w handlu zagranicznym

- 7.1. Rodzaje i elementy ofert
  - 7.2. Pojęcie i treść zapytania ofertowego
  - 7.3. Akceptacja oferty
- Bibliografia

8. Charakterystyka transakcji w handlu zagranicznym

- 8.1. Istota transakcji w handlu zagranicznym i jej fazy
- 8.2. Przebieg transakcji eksportowej
- 8.3. Przebieg transakcji importowej
- 8.4. Kontrakt
  - 8.4.1. Istota kontraktu
  - 8.4.2. Rodzaje kontraktów
  - 8.4.3. Prawa i obowiązki stron w kontrakcie
- 8.5. Dokumenty w handlu zagranicznym
- Bibliografia

9. Międzynarodowe zwyczaje, uzanse i formuły handlowe

- 9.1. Uwagi ogólne
- 9.2. Incoterms2010
- 9.3. Znowelizowane amerykańskie definicje w handlu zagranicznym
- 9.4. Combiterms 2000 i 2011
- 9.5. Uzanse w zakresie przewozu
- 9.6. Uzanse w zakresie ubezpieczeń
- 9.7. Kodyfikacja ICC i SWIFT w rozliczeniach międzynarodowych
- 9.8. Podmioty międzynarodowej kodyfikacji celnej
- Bibliografia

10. Rozliczenia w handlu zagranicznym

- 10.1. Dokumenty finansowe
  - 10.1.1. Weksel
  - 10.1.2. Czek
- 10.2. Sposoby zapłaty w handlu zagranicznym
  - 10.2.1. Polecenie wypłaty
  - 10.2.2. Inkaso
    - 10.2.2.1. Inkaso w świetle regulacji URC 522 — zmiany i najważniejsze postanowienia
  - 10.2.3. Akredytywa
    - 10.2.3.1. Akredytywa w świetle regulacji UCP 600—zmiany i najważniejsze postanowienia
  - 10.2.4. Międzynarodowe regulacje dotyczące terminów płatności w transakcjach handlowych
    - 10.2.4.1. Opóźnienia w płatnościach w krajach Unii Europejskiej
  - 10.2.5. Podstawy prawno dewizowe regulacji zapłat w handlu zagranicznym
    - 10.2.5.1. Ustawa Prawo dewizowe i jej znaczenie dla systemu rozliczeń międzynarodowych
- 10.3. Wybór sposobu zapłaty i warunków płatności
  - 10.3.1. Gwarancje bankowe
- 10.4. Rozliczenia transakcji kompensacyjnych
  - 10.4.1. Barter
  - 10.4.2. Zakup poprzedzający (counterpurchase)
  - 10.4.3. Buy-Back
  - 10.4.4. Offset
  - 10.4.5. Akredytywa jako metoda finansowania zakupu poprzedzającego, buy-backu i offsetu
  - 10.4.6. Clearing
  - 10.4.7. Switch

10.4.8. Inne metody finansowania handlu wymiennego: bridge-finance i zakupy
poprzedzające
Bibliografia

11. Cła i procedury celne

- 11.1. Uwagi ogólne
- 11.2. Regulacje prawne w obszarze celnym obowiązujące w Polsce po akcesji do UE
  - 11.2.1. Wprowadzenie
  - 11.2.2. Podstawy prawne ustawodawstwa celnego Unii Europejskiej
  - 11.2.3. Struktura Unijnego Kodeksu Celnego
- 11.3. Elementy kalkulacyjne
  - 11.3.1. Taryfa celna i rodzaje stawek celnych
  - 11.3.2. Wspólna taryfa celna Unii Europejskiej
  - 11.3.3. TARIC — Zintegrowana Taryfa Celna Unii Europejskiej
  - 11.3.4. Wartość celna towaru
  - 11.3.5. Pochodzenie towarów
  - 11.3.6. System zwolnień celnych w Unii Europejskiej
  - 11.3.7. Inne środki taryfowe
- 11.4. Wiążąca informacja taryfowa
- 11.5. Wiążąca informacja o pochodzeniu
- 11.6. Ustalenie kwoty i pobór należności celnych
  - 11.6.1. Powstanie długu celnego
  - 11.6.2. Zabezpieczenie kwoty wynikającej z długu celnego
  - 11.6.3. Pokrycie kwoty długu celnego
  - 11.6.4. Zaksięgowanie kwoty długu celnego
  - 11.6.5. Powiadomienie o długu celnym
  - 11.6.6. Płatność długu celnego
  - 11.6.7. Opodatkowanie obrotu towarowego z krajami trzecimi
- 11.7. Wprowadzenie towarów na obszar celny Unii Europejskiej
  - 11.7.1. Czasowe składowanie towarów
  - 11.7.2. Status celny towarów
- 11.8. Procedury celne w Unijnym Kodeksie Celnym
  - 11.8.1. Procedura dopuszczenia do obrotu
  - 11.8.2. Procedura tranzytu
  - 11.8.3. Procedura składowania
    - 11.8.3.1. Skład celny
    - 11.8.3.2. Wolne obszary celne
  - 11.8.4. Procedura szczególnego przeznaczenia
    - 11.8.4.1. Odprawa czasowa
    - 11.8.4.2. Końcowe przeznaczenie
  - 11.8.5. Procedura przetwarzania
    - 11.8.5.1. Uszlachetnienie czynne
    - 11.8.5.2. Uszlachetnienie bierne
  - 11.8.6. Procedura wywozu towarów
- 11.9. Formy zgłoszeń celnych i ich dokumentacja
  - 11.9.1. Zgłoszenia celne
  - 11.9.2. Wpis do rejestru zgłaszającego
  - 11.9.3. Samoobsługa celna

- 11.10. Krajowe ustawodawstwo celne
  - 11.11. Upoważniony przedsiębiorca (AEO)
- Bibliografia

12. Finansowanie handlu zagranicznego

- 12.1. Uwagi ogólne
  - 12.2. Krótkoterminowe finansowanie handlu zagranicznego
    - 12.2.1. Weksle
    - 12.2.2. Kredyty bankowe
    - 12.2.3. Przedpłata, zapłata częściowa
    - 12.2.4. Faktoring i forfaiting eksportowy
    - 12.2.5. Dyskonto prywatne
    - 12.2.6. Eurokredyty
  - 12.3. Średnio- i długoterminowe finansowanie handlu zagranicznego
    - 12.3.1. Bankowe kredyty średnioterminowe
    - 12.3.2. Bankowe kredyty długoterminowe
  - 12.4. Finansowanie działalności handlowej przez państwo i organizacje międzynarodowe
- Bibliografia

13. Transport i spedycja towarów w obrocie międzynarodowym

- 13.1. Uwagi ogólne
  - 13.2. Przewóz towarów w handlu międzynarodowym
  - 13.3. Umowy o przewóz towarów w handlu zagranicznym w poszczególnych gałęziach transportu
    - 13.3.1. Umowa o przewóz koleją
    - 13.3.2. Umowa o przewóz towarów w transporcie samochodowym
    - 13.3.3. Umowy o przewóz w transporcie lotniczym
    - 13.3.4. Umowy o przewóz w transporcie morskim
    - 13.3.5. Umowa o przewóz w transporcie wodnym śródlądowym
    - 13.3.6. Transport multimodalny (kombinowany)
  - 13.4. Spedycja w handlu zagranicznym
  - 13.5. Usługi logistyczne na rynku TSL
- Bibliografia

14. Ubezpieczenia w obrocie gospodarczym z zagranicą

- 14.1. Uwagi ogólne
- 14.2. Podstawy prawne ubezpieczeń w Polsce
- 14.3. Dokumenty ubezpieczeniowe
  - 14.3.1. Umowa ubezpieczenia
  - 14.3.2. Polisa ubezpieczeniowa
  - 14.3.3. Certyfikat asekuracyjny
- 14.4. Ubezpieczenia morskie
  - 14.4.1. Ubezpieczenia statków morskich
  - 14.4.2. Ubezpieczenia morskie ładunków

- 14.4.3. Ubezpieczenia frachtu
  - 14.5. Ubezpieczenia w transporcie lądowym
  - 14.6. Ubezpieczenia lotnicze
  - 14.7. Ubezpieczenia eksportowe
  - 14.8. Ubezpieczenie kontraktu (kredytu) w transakcjach handlu zagranicznego
  - 14.8.1. Formy ubezpieczenia kredytów
  - 14.8.2. Ubezpieczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych
  - 14.8.3. Ubezpieczenie kosztów poszukiwania zagranicznych rynków zbytu
  - 14.9. Gwarancje ubezpieczeniowe
  - 14.9.1. Rodzaje gwarancji ubezpieczeniowych
  - 14.9.2. Gwarancje kontraktowe
  - 14.9.3. Gwarancje celne
  - 14.9.4. Gwarancje pozakontraktowe
- Bibliografia

15. Ryzyko w handlu zagranicznym i sposoby jego minimalizacji

- 15.1. Uwagi ogólne
  - 15.2. Podział ryzyka
  - 15.3. Możliwości minimalizacji ryzyka
- Bibliografia

16. Rozstrzygnięcie sporów w handlu zagranicznym

- 16.1. Istota międzynarodowego arbitrażu handlowego
  - 16.2. Arbitraż międzynarodowy
  - 16.3. Regulacje prawne międzynarodowego arbitrażu
  - 16.3.1. Protokół genewski o klauzulach arbitrażowych
  - 16.3.2. Konwencja genewska o wykonywaniu obcych orzeczeń arbitrażowych
  - 16.3.3. Konwencja nowojorska o uznaniu i wykonalności zagranicznych orzeczeń arbitrażowych .
  - 16.3.4. Konwencja europejska
  - 16.3.5. Konwencja waszyngtońska
  - 16.3.6. Konwencja panamska
  - 16.3.7. Prawo modelowe
  - 16.4. Arbitraż w Polsce
  - 16.4.1. Arbitrzy i taryfa opłat
  - 16.5. Alternatywne sposoby rozstrzygnięcia sporów w obrocie międzynarodowym
  - 16.5.1. Istota mediacji
  - 16.5.2. Rodzaje mediacji
  - 16.5.3. Mediacja w Polsce
- Bibliografia

17. Korzyści z wymiany międzynarodowej

- 17.1. Teoretyczne podstawy wymiany międzynarodowej
- 17.1.1. Ważniejsze teorie wymiany międzynarodowej

- 17.1.1.1. Merkantyizm
- 17.1.1.2. Teoria klasyczna
- 17.1.1.3. Teoria neoklasyczna
- 17.1.1.4. Teoria kosztów alternatywnych i zastosowanie krzywych obojętności
- 17.1.1.5. Teoria obfitości zasobów B. Ohlina i paradoks Leontiefa
- 17.1.1.6. Doktryna protekcjonalizmu wychowawczego
- 17.1.1.7. Handel zagraniczny w teorii J.M. Keynesa
- 17.1.2. Korzyści z wymiany — przykłady liczbowe
- 17.1.3. Korzyści z wymiany a ujemne i dodatnie saldo handlu zagranicznego
- 17.1.4. Współczesne teorie wymiany międzynarodowej
  - 17.1.4.1. Teorie neoczynnikowe
  - 17.1.4.2. Teoria luki technologicznej i cyklu życia produktu
  - 17.1.4.3. Inne teorie wymiany międzynarodowej
- 17.2. Handel zagraniczny a dochód narodowy
- Bibliografia

Wykaz skrótów i akronimów występujących w pracy

Indeks

Wykaz wybranych dokumentów handlowych zamieszczonych na dołączonej płycie CD

- Załącznik 1. Faktura pro forma
- Załącznik 2. Faktura handlowa
- Załącznik 3. Świadczenie przewozowe
- Załącznik 4. Jednolity dokument administracyjny SAD
- Załącznik 5. Międzynarodowy kolejowy list przewozowy CIM
- Załącznik 6. Międzynarodowy samochodowy list przewozowy CMR
- Załącznik 7. Karnet TIR
- Załącznik 8. Karnet ATA
- Załącznik 9. Międzynarodowy lotniczy list przewozowy AWB
- Załącznik 10. Konosament żeglugi śródlądowej
- Załącznik 11. Zlecenie spedycyjne
- Załącznik 12. Spedytorskie zaświadczenie transportowe FCT
- Załącznik 13. Zaświadczenie spedytorskie przyjęcia towaru do wysyłki FCR
- Załącznik 14. Konosament spedytorski do przewozów kombinowanych FBL
- Załącznik 15. Spedytorski list składowy FWR
- Załącznik 16. Deklaracja ładunku niebezpiecznego SDT
- Załącznik 17. Polisa ubezpieczeniowa
- Załącznik 18. Weksel ciągniony — trata
- Załącznik 19. Czek
- Załącznik 20. Dyspozycja blokady środków

- Załącznik 21. Dyspozycja w sprawie wystawienia/sprzedaży czeku bankierskiego
- Załącznik 22. Zlecenie polecenia wypłaty za granicę; zlecenie pokrycia inkasa
- Załącznik 23. Zlecenie otwarcia akredytywy
- Załącznik 24. Akredytywa
- Załącznik 25. Deklaracja INTRASTAT Wywóz
- Załącznik 26. Deklaracja INTRASTAT Przywóz
- Załącznik 27. Deklaracja podatkowa EU-VAT
- Załącznik 28. Deklaracja podatkowa EU-VAT A
- Załącznik 29. Deklaracja podatkowa EU-VAT B